

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

SHEMA VARSTVO GNEZD PRIBE

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Spoštovani nosilci in nosilke kmetijskih gospodarstev!

Pred vami je brošura, ki podrobneje opisuje namen in pogoje upravičenosti sheme Varstvo gnezd pribe (shema VGP). To je ena od shem intervencije Sheme za podnebje in okolje (t. i. SOPO), ki se izvaja v okviru neposrednih plačil. Z vpisom v shemo s kmetijskimi zemljišči gospodarite na način, ki omogoča uspešnejšo gnezditev pribe, katere populacija v Sloveniji upada, hkrati pa prejmete podporo za izogibanje gnezdju na njivi med delovnimi opravili do 15. junija tekočega leta. Shema se izvaja le na določenih območjih Ljubljanskega barja in Dravsko-Ptujsko-Središkega polja, na upravičenih območjih, kjer se priba pojavlja. V shemo lahko vstopi le nosilec KMG, ki ima na ornih površinah najdeno gnezdo. Iskanje gnezd za namen sheme izvaja Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS), ki zaposluje strokovnjake, usposobljene za iskanje gnezd omenjene ptice. Izključni namen iskanja gnezd je locirati gnezda pribe in tako nosilcu KMG, ki bo imel gnezdo na svojih ornih površinah, omogočiti vpis v shemo VGP.

O prisotnosti gnezda nosilca KMG obvesti kmetijski svetovalec območne enote Javne službe kmetijskega svetovanja.

Shema je prostovoljna in enoletna, z vpisom ne prevzimate večletnih obveznosti. To pomeni, da se lahko v zadevnem letu oddaje zbirne vloge sami odločite, ali boste v shemo vstopili, vas pa k temu močno spodbujamo, saj boste prispevali k ohranitvi populacije pribe in hkrati prejeli podporo za varovanje gnezda.

Intervencija SOPO je del neposrednih plačil, zato zanjo veljajo splošni pogoji za neposredna plačila, to je izpolnjevanje vstopnega praga na ravni kmetije, ki znaša en hektar, izpolnjevanje definicije aktivnega kmeta in izvajanje kmetijske dejavnosti.

Z željo, da se nosilci KMG z najdenim gnezdju na svojih ornih površinah v velikem številu odločite za varovanje gnezda in za oddajo zahtevka, vas lepo pozdravljamo.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

PRIBA

V Sloveniji je priba lokalno pogosta gnezdilka, razširjena predvsem v nižinah osrednjega, vzhodnega in severovzhodnega dela države. Gnezdi predvsem na njivah, ponekod pa jo še najdemo tudi na mokrotnih travnikih. Na isti njivi je lahko tudi več gnezd – gnezdi kolonijsko. Mladiči pribe so ob izvalitvi puhasti in gnezdo zapustijo v enem ali dveh dnevih, ko jih starši odpeljejo na sosednje površine. Priba je indikatorska vrsta ptice kmetijske krajine in na državni ravni zaznavamo zmerni upad populacije. Njena populacija upada zaradi izginjanja ekstenzivnih travnikov in intenzifikacije kmetijstva. V obdobju 2008–2023 se je število parov v Sloveniji zmanjšalo za 46 odstotkov. Na Ljubljanskem barju je bilo konec 90. let 20. stoletja od 355 do 465 parov, leta 2021 le še od 40 do 60 parov.

Glavni vzrok za upad je nenamerno uničenje gnezd na njivah zaradi oranja, brananja, setve, nanosov FFS in umetnih gnojil, saj pribina gnezdittev časovno sovпада s spomladanskimi kmetijskimi opravili.

NAMEN

Shema Varstvo gnezd pribe povečuje gnezditveni uspeh vrste in s tem omogoča postopno povečanje gnezdeče populacije pribe. Priba je talna gnezdilka, ki večinoma gnezdi na golih tleh, strniščih in koruznih njivah. Z izbiro teh podlag za gnezdenje se dejansko ujame v t. i. ekološko past. Priba oceni, da so te površine ustrezne za gnezdenje, ne predvidi pa, da bo njeno gnezdo lahko nenamerno uničeno zaradi poznejših kmetijskih opravil. Na propad gnezd pribe vplivajo tudi drugi naravni dejavniki (na primer plenjenje), posledično pa velik delež njenih gnezd propade. Z vsakim obvarovanim gnezdom se pomembno prispeva k ohranjanju njene populacije.

REZULTATSKA SHEMA

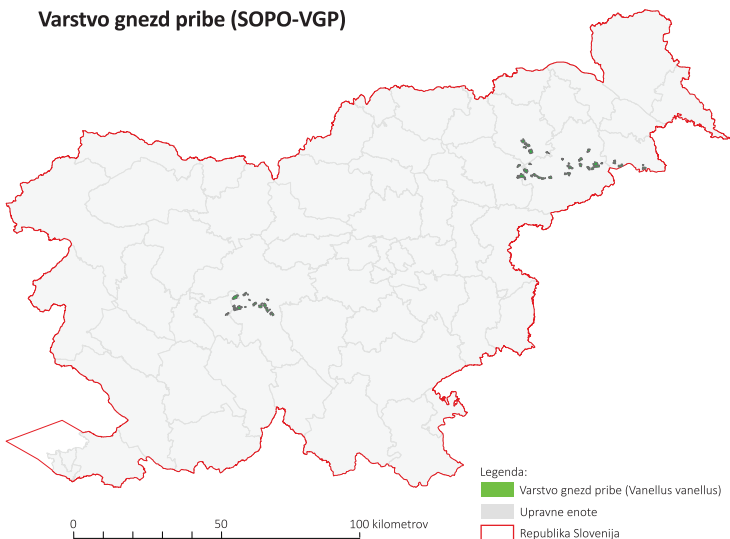
Shema zahteva tesno sodelovanje med ornitologi, ki iščejo gnezda na njivah na upravičenih območjih Ljubljanskega barja in Dravsko-Ptujsko-Središkega polja od sredine marca do sredine junija, kmetijsko stroko, ki skupaj z ornitologom opravi obisk pri nosilcih KMG, ki imajo najdena gnezda pribe na ornih površinah, ter nosilca KMG, ki se odloči za vpis ukrepa za pribo.

Za shemo lahko odda zahtevek le nosilec KMG, ki ima najdeno gnezdo, o tem pa ga obvesti kmetijski svetovalec. Če bi na omenjenem območju gnezdo našel nosilec sam, o tem obvesti kmetijskega svetovalca območne enote Javne službe kmetijskega svetovanja in bo za tako gnezdo tudi lahko oddal zahtevek.

OBMOČJE IZVAJANJA SHEME

Shema se izvaja znotraj upravičenih območij Ljubljanskega barja in Dravsko- Ptujsko-Središkega polja ter je namenjena le nosilcem KMG, ki imajo na svojih ornih površinah najdeno gnezdo.

Varstvo gnezd pribe (SOPO-VGP)

ZAHTEVE ZA IZVAJANJE

- Na podlagi spremljanja vedenja odraslih prib ornitolog določi lokacijo gnezda in označi gnezdo s štirimi količki, kot je prikazano na fotografiji:

Primer označitve gnezda s štirimi količki

- Na označenem delu njive niso dovoljena nobena dela s traktorjem ali drugo mehanizacijo, ki bi lahko poškodovala gnezdo do 15. junija, ki omogoča uspešno gnezditev.

Primer varovanega gnezda, ki je bilo obvoženo med delovnimi opravili

- V okolici gnezda lahko poteka normalna obdelava.
- Po 15. juniju je dovoljena normalna obdelava celotne njive.

- Izvaja se le na določenih območjih Dravsko-Ptujsko-Središkega polja in Ljubljanskega barja.
- Nosilec mora prek Fotosopotnika posneti dve geografsko označeni fotografiji gnezda ter ju poslati na Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP):
 - >> s prve geografsko označene fotografije mora biti razvidno varovanje gnezda (nosilec KMG jo posname čim prej po odločitvi, da bo oddal zahtevek za shemo),
 - >> druga geografsko označena fotografija, s katere mora biti razvidno varovanje gnezda, pa mora biti posneta na zadnji dan varovanja gnezda (15. junij) oziroma najpozneje do 30. junija tekočega leta.

PODPORA

Nosilec KMG za varovanje gnezda prejme podporo 200 EUR na gnezdo.

POZOR

Nosilec KMG dokazuje varovanje gnezda z dvema geolociranimi fotografijama, ki ju posname prek aplikacije Fotosopotnik in ju pošlje na AKTRP. S fotografije mora biti razvidno varovanje gnezda. Prva fotografija naj bo posneta čim prej po vzpostavitvi varovanja gnezda, druga pa 15. junija (oziroma najpozneje do 30. junija), da s tem nosilec KMG dokaže, da je bilo gnezdo 15. junija še varovano.

Avtorji: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP),

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Oblikovanje: Klavdija Kosič, MKGP

Avtorji fotografij: Arhiv DOPPS

Kraj izdaje: Ljubljana

Založnik: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,

Mreža za podeželje

Leto in mesec izida: April 2024